

Θεσσαλονίκη – Ζενίθ ή Ναδίρ!

Υπάρχουν ελπίδες και προοπτικές!

Προοπτικές δημιουργούνται μόνο με την αποτύπωση της κατάστασης και τις αναγκαίες διορθώσεις των αιτιών της βύθισης. Δεν παράγουν αποτέλεσμα οι ανέξοδες υποσχέσεις. Να αλλάξουν οι ατζέντες που απέτυχαν.

Θεσσαλονίκη μια πόλη που μετρά περίπου 2500 χρόνια ύπαρξης. Ανά τους αιώνες, πορεύτηκε δια **πυρός και σιδήρου** και αποτέλεσε οικονομικό και εμπορικό κέντρο για την ευρύτερη περιοχή. Από τα Ελληνιστικά χρόνια, στη Ρωμαϊκή κυριαρχία, στα Βυζαντινά χρόνια, στην κατάκτησή της από τους Νορμανδούς και στην παράδοσή της στους Οθωμανούς, φτάσαμε στην απελευθέρωσή της το 1912. Τα χρόνια που ακολούθησαν ήταν χρόνια δύσκολα, συνυφασμένα με τη μεγάλη φωτιά του 1917, την παγκόσμια ύφεση του 1929, την δεκαετία της καταστροφής των πολέμων από το 1940-1949. Από το 1950 και μετά έχουμε νέα σελίδα με πολιτικές εξελίξεις της εποχής, με την οικονομία να ανεβοκατεβαίνει και την πόλη να προσπαθεί να προοδεύσει και να σταθεί στα πόδια της.

Η ανάκαμψη, το Ζενίθ και το Ναδίρ

Στη νεότερη ιστορία της, η οικονομία της Θεσσαλονίκης και της Κεντρικής Μακεδονίας, βρέθηκε στη μεγαλύτερη στην πορεία της οικονομική και πολιτιστική αναπτυξιακή τροχιά το 2000. Ήταν 14% πάνω από τον μέσο όρο της χώρας και της Αττικής. Πρωτεύουσα και κέντρο στην νοτιοανατολική Ευρώπη. Τα στοιχεία της ήταν οικονομικά, αλλά όχι μόνο, ήταν και πολιτιστικά. Σε ακτινοβολία η παραγωγή, οι εξαγωγές, η απασχόληση, η αγορά, η διεθνής έκθεση, τα φεστιβάλ τραγουδιού, το θέατρο σε άνθηση, ο κινηματογράφος. Μάλιστα, πολλοί καλλιτέχνες ξεκίνησαν από την πόλη και έγιναν παγκόσμια γνωστοί.

Από το 2000 και μετά και στα χρόνια της πτώχευσης του 2010 που ακολούθησαν, παρατηρήθηκε τεράστια αποεπένδυση κυρίως στη Βόρεια Ελλάδα με άμεση επίπτωση στο ΑΕΠ και στα εισοδήματα. Η χώρα έχασε 25%, η Θεσσαλονίκη έχασε και παραγωγή 65% και αντίστοιχο ΑΕΠ 65%.

Πώς έγινε αυτό το κατόρθωμα; Τέθηκε σε ισχύ από το 1997 η κατάταξη της περιοχής στη μηδενική ζώνη ενισχύσεων επενδύσεων, δηλαδή αποεπένδυση, ενώ ταυτόχρονα η Αττική-Λαύριο έγιναν Γ Ζώνη και η Βοιωτία Δ ζώνη- παραμεθόρια. Αποτέλεσμα ήταν και είναι οι επενδύσεις και τα κονδύλια να κατευθύνονται σε άλλες περιοχές. Αυτό λέγεται μεταφορά πλούτου. Η Θεσσαλονίκη έχασε την παραγωγή και το ΑΕΠ της και μετεξελίχθηκε σε λίγα μόλις χρόνια σε **πρωτεύουσα της ανεργίας**.

Για την **Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας** και τον **νομό Θεσσαλονίκης** υπήρξε σημαντική απόκλιση από τον Ευρωπαϊκό και Εθνικό μέσο όρο σε κατά κεφαλήν εισόδημα και σε συνολικά μεγέθη. Η «ψαλίδα» του ΑΕΠ ανάμεσα στους νομούς Θεσσαλονίκης και Αττικής άνοιξε δραματικά. Από το 2000 και μετά, η Θεσσαλονίκη έχασε το 65% του ΑΕΠ της και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας από 1η έγινε 8η με το ΑΕΠ της από το 92% της ΕΕ σε επίπεδο περιφερειών να πέφτει στο 42%. Στην Κεντρική Μακεδονία, παρότι είναι η δεύτερη περιφέρεια με το μεγαλύτερο μερίδιο στο εθνικό ΑΕΠ, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι σε χαμηλά επίπεδα και καταλαμβάνει την όγδοη θέση, μεταξύ των 13 περιφερειών μέχρι σήμερα. Ακόμη και η

σημερινή κυβέρνηση το 2020 αναφέρει επίσημα την 8η θέση και ... ότι δεν υπάρχουν σημάδια ανάκαμψης. Ο Πρωθυπουργός στο τέλος το 2023 επισημαίνει την ανάγκη επενδύσεων και τους δύο πνεύμονες που έχει ανάγκη η Θεσσαλονίκη.

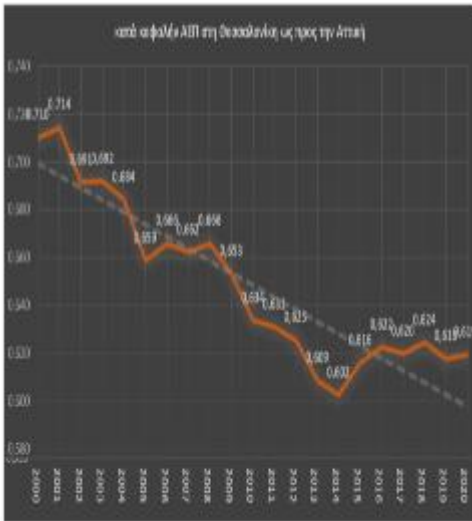
Το μοντέλο της πόλης των υπηρεσιών απέτυχε, δόγμα επίσημο μέχρι το 2003 και σιωπηρό μετέπειτα. Η μείωση της παραγωγικής διαδικασίας στην περιοχή, δεν αντικαταστάθηκε ποσοστιαία με υπηρεσίες. Εκ του αποτελέσματος, ούτε έλυσε- ούτε μπορεί να λύσει το πρόβλημα.

Τα οικονομικά στοιχεία

Κατά Κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν 1995-2004
Σε Ευρώ

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
eu15 European Union (15 countries)	18009,1	18849,7	19789,9	20638,5	21650,6	23052,3	23795,8	24523,9	24800	25795,7
ea12 Euro area (BE, DE, IE, GR, ES, FR, IT, LU, NL, AT, PT, FI)	18338,4	19054,8	19430,5	20137,8	20992,4	22018,6	22868,8	23530,6	24058,6	24846,5
Ελλάδα	8452,6	9148,5	9938,5	10058	10829,2	11533,3	12155,7	13058,6	14110,1	15221,7
Νομός Αττικής	9119,2	9491,1	10153,9	10342	11291,1	11748,8	15533,2	17121,3	18675,9	20215,7
Νομός Θεσσαλονίκης	8981,6	9551	11588,8	11656,8	12591,1	13005,9	11106,3	11838,3	12654,7	13759,6
Νομός Θεσσαλονίκης/Ελλάδα	106,26	115,55	116,61	115,90	116,29	91,97	91,37	90,66	89,69	90,39
Νομός Θεσσαλονίκης/Νομός Αττικής	98,48	111,17	114,13	112,71	111,53	71,91	71,50	69,14	67,76	68,06

Πίνακας 2. Κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ανά Περιφέρεια (NUTS II)
(Σε τρέχουσες τιμές, Σε ευρώ)

Περιφέρειες	2019	2020*	Μεταβολή %
Αττική	23.430	21.118	-9,9%
Βόρειο Αιγαίο	11.355	10.345	-8,9%
Νότιο Αιγαίο	18.332	14.652	-20,1%
Κρήτη	14.490	12.392	-14,5%
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	11.643	10.864	-6,7%
Κεντρική Μακεδονία	13.343	12.043	-9,7%
Δυτική Μακεδονία	14.656	12.719	-13,2%
Ηπείρος	12.095	11.051	-8,7%
Θεσσαλία	13.764	12.097	-7,4%
Ιόνια Νησιά	16.041	12.867	-19,8%
Δυτική Ελλάδα	12.424	11.541	-7,1%
Στερεά Ελλάδα	15.497	15.285	-1,4%
Πελοπόννησος	14.553	13.396	-8,0%
ΕΛΛΑΔΑ	17.101	15.427	-9,8%

*πρωτογενή στοιχεία

Ο Οικονομικός μαρασμός και οι πολιτικές

Αυτονόητα, τον οικονομικό μαρασμό της πόλης μας τον βιώσαμε και τον βιώνουμε μέχρι σήμερα ως αποτέλεσμα της απο- παραγωγικοποίησης – αποβιομηχάνισης της περιοχής. Κύρια στοιχεία είναι τα χιλιάδες ορατά παντού λουκέτα, κενά κτίρια, επίσημη μείωση πληθυσμού κατά 200.000 κατοίκους, μείωση της ζωντάνιας, δεν υπάρχει καθαριότητα, συγκοινωνίες, πράσινο, η ρύπανση είναι σε έξαρση, κυριαρχεί στην κοινωνία η δυσπραγία και ο θυμός- γκρίνια.

Πολλές οι εξαγγελίες, οι συνεχόμενες και ανέξοδες υποσχέσεις χωρίς αντίκρισμα σε λάθος μοντέλο, έργων σε δεκαετίες που δεν γίνονται και δεν μπορούν να γίνουν. Υπάρχει σιωπή για νέο ΑΕΠ, νέες θέσεις εργασίας, νέα εισοδήματα, νέες παραγωγικές και άλλες επενδύσεις. Πανηγύρια για 1-2 νέα κτίρια γραφείων ή κανένα μουσείο, θαρρείς και από μόνα τους θα ανατάξουν την περιοχή, όσο καλοδεχούμενα και να είναι!

Δυστυχώς σήμερα η βύθιση της Θεσσαλονίκης συνεχίζεται. Όσο δεν αίρονται τα εμπόδια που αποτρέπουν τις επενδύσεις θα συνεχίζει η βύθιση.

Για να είμαστε συγκεκριμένοι: Υπάρχουν παράνομα εμπόδια επενδύσεων δυτικά σύμφωνα με τη νομιμότητα της ΕΕ, είτε μέσω του ΓΠΣ Θεσσαλονίκης (λουκέτα σε βιοτεχνίες, μείωση πληθυσμού, απαγόρευση επενδύσεων), είτε μέσω του θαλασσίου μετώπου που δεν προβλέπει όρους επενδύσεων και χρήσεις γης (μόνο δυτικά), είτε από το περιφερειακό χωροταξικό με τους παράνομους περιορισμούς επενδύσεων, είτε από τα επαχθή χαράτσια και αναστολές αδειών σε 850 επιχειρήσεις μόνο δυτικά. Ακόμη και νέος νόμος 5069/23 του ΥΠΕΝ, επιβάλει περιορισμούς χρήσεων γης, αποτρέπει επενδύσεις 500 εκατ.ευρώ και δημιουργεί νέο κύμα αποεπένδυσης στη δυτική πλευρά της πόλης. Προκαλούνται αναστολές αδειών σε εκατοντάδες επιχειρήσεις και περιορισμοί χρήσεων γης μόνο στη δυτική Θεσσαλονίκη που δεν αφορούν την υπόλοιπη Ελλάδα. Όλα αυτά σε αντίθεση με τη νομιμότητα της Σεβέζο, για την οποία η Κομισιόν ΕΕ, Διεύθυνση Σεβέζο και πρ. Πρόεδρος Γιούνκερ 2019 δήλωσαν ενυπόγραφα: "...This does not prescribe the re-location of existing industries near establishments storing large quantities of dangerous substances nor does it prohibit investments into new or existing activities or require the closure of schools and health centres".

Ποια κέντρα τα υπαγορεύουν αυτά;

Η οικονομική ευρωστία μιας περιοχής, είναι ένα σχετικά απλό ζήτημα με πολλαπλές δράσεις. Μία από αυτές και η πιο ουσιώδης, είναι η ασκούμενη από την εκάστοτε κυβέρνηση οικονομική πολιτική και σε κεντρικό και σε τοπικό επίπεδο, ακόμη και από την αναπηρία της ελίτ. Στην περίπτωση της Θεσσαλονίκης οι πολιτικές που αναπτύχθηκαν την τελευταία εικοσαετία είναι αυτές που οδήγησαν στη φτωχοποίηση της περιοχής.

Λύσεις σήμερα ή ... ποτέ!!! για τη Θεσσαλονίκη

Σήμερα με τα συσσωρευμένα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κεντρική Μακεδονία και η Β. Ελλάδα γενικότερα, ο συγκεντρωτισμός της εξουσίας στην Αθήνα σε συνδυασμό με τη γραφειοκρατία απειλεί την επιβίωση της περιοχής. Τον Οκτώβρη του 2017, σε παρουσίαση στο Thessaloniki Summit ο καθηγητής γεωπολιτικής στη Σορβόνη του Παρισιού Γιώργος Πρεβελάκης έθεσε το θέμα της μεγάλης αναπηρία της Θεσσαλονίκης και της Βορείου Ελλάδος: " Η Βόρεια Ελλάδα έχει σαφή ανταγωνιστή το κέντρο της χώρας και η περιοχή θα αναπτυχθεί επί της ουσίας μόνο όταν αφυπνιστούν οι ντόπιες δυνάμεις, καθώς από την κεντρική διοίκηση δεν έχει να περιμένει και πολλά... των φορέων της Θεσσαλονίκης χρησιμοποιούν διπλή γλώσσα. Είναι πιο επιθετικοί, όταν εξηγούν στο τοπικό ακροατήριο τι ζητούν από την Αθήνα και είναι πιο διαλλακτικοί στις επισκέψεις τους στα υπουργικά γραφεία".

Η λύση βρίσκεται πάντοτε στη δράση, στις πρωτοβουλίες και στις ευκαιρίες

Οι τοπικοί άρχοντες θα πρέπει να υιοθετήσουν προσαρμοσμένη ατζέντα και προτεραιότητες. Να θέσουν πρώτα την παραγωγική ανάταξη της πόλης με άρση των εμποδίων επενδύσεων και στη συνέχεια θα μπορέσουν να μην είναι "απόντες" αλλά να υψώσουν ανάστημα και να διεκδικούν κονδύλια , νομοθεσίες και έργα για την προκοπή της πόλης τους.

Προτείνονται νέες επενδύσεις, νέες θέσεις εργασίας, απαλλαγή από τις καταστροφικές διατάξεις του χωροταξικού, δημιουργία ευρείας ζώνης καινοτομίας και όχι ενός θύλακα, νέο μεγάλο εκθεσιακό κέντρο με σύμβαση παραχώρησης δυτικά στους Λαχανόκηπους και όχι ένα μικρό και συρρικνωμένο στο κέντρο της πόλης.

Μόνο με αποφάσεις και δράση η πόλη θα αναταχθεί και θα αποφύγουμε τη βύθιση. Είναι αθέμιτα τα δυο μέτρα και δυο σταθμά μεταξύ κέντρου και Θεσσαλονίκης.

Για ορισμένους το νέο αφήγημα της πόλης μετατίθεται με ανέξοδες και ανεφάρμοστες υποσχέσεις, που κανένας δεν πιστεύει .... σε μελλοντικές ατζέντες. Κατά λάθος ή συνειδητά; Μήπως σιωπηρά υπάρχουν συμφέροντα που κερδοσκοπούν με την περαιτέρω βύθιση της πόλης και την πλήρη απαξίωση της με καταστροφικά για όλους μας αποτελέσματα.

Το ερώτημα; Μπορούμε να έχουμε άποψη σε βύθιση ή απλά εμπεδώνεται η ταπείνωση της πόλης;

Νίκος Σπ. Φιλίππου

Πρόεδρος

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΔΟΜΙΚΑ ΕΡΓΑ Α.Ε.

ΝΕΟ ΡΕΥΜΑ- ΝΕΟ ΟΡΑΜΑ think-tank

476 πολίτες και μεγάλες επιχειρήσεις

ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ *brain-tank*